

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

_____

Ірина КОВТУН
(ініціали, прізвище)

21 січня 2021 року

М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДАХ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ»
для підготовки фахівців на першому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2021

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		3
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	3
	1.2.	Лекції	4
	1.3.	Семінарські заняття	7
	1.4.	Самостійна робота студентів	13
	1.5.	Індивідуальні завдання	19
	1.6.	Підсумковий контроль	20
2.	Схема нарахування балів		22
3.	Рекомендовані джерела		23
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		34

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування в Україні	13	4	4	-	-	5	11	-	-	-	-	-
2.	Загальна характеристика та теорії соціальної роботи у територіальній громаді	11	2	2	-	-	7	9	-	-	-	-	-
3.	Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді	11	2	2	-	-	7	9	-	-	-	-	-
4.	Правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді	13	4	4	-	-	5	11	-	-	-	-	-
5.	Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді	15	4	4	-	-	7	11	-	-	-	-	-
6.	Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді	9	2	2	-	-	5	9	-	-	-	-	-
7.	Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді	15	4	4	-	-	7	11	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
8.	Організація надання соціальних послуг в територіальній громаді	15	4	4	-	-	7	11	1	1	-	-	9
9.	Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді	9	2	2	-	-	5	9	1	-	-	-	8
10.	Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді	9	2	2	-	-	5	9	1	-	-	-	8
Усього годин		120	30	30	-	-	60	120	12	6	-	-	102

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1.	Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування в Україні	4	1
1.1.	Поняття, сутність, принципи та гарантії місцевого самоврядування.		
1.2.	Система місцевого самоврядування в Україні		
1.3.	Поняття, ознаки та види територіальних громад.		
1.4.	Функції та повноваження територіальних громад. Форми участі територіальних громад у місцевому самоврядуванні.		
1.5.	Правовий статус об'єднаної територіальної громади.		
2.	Загальна характеристика та теорії соціальної роботи у територіальній громаді	2	1
2.1.	Поняття соціальної роботи в територіальній громаді.		
2.2.	Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у зарубіжній теорії і практиці.		
2.3.	Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у вітчизняній теорії і практиці		
2.4.	Поняття та класифікація теорій соціальної роботи в		

2.5.	територіальній громаді. Психодинамічні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.		
2.6.	Інтераціоналістські теорії соціальної роботи в територіальній громаді.		
2.7.	Когнітивні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.		
2.8.	Біхевіористські/поведінкові теорії соціальної роботи та теорія конфліктів в територіальній громаді.		
2.9.	Системні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.		
3.	Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді	2	
3.1.	Поняття та класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді.		
3.2.	Базові моделі соціальної роботи в територіальній громаді.		
3.3.	Міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді		
3.4.	Комплексні моделі у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді		
3.5.	Поняття та класифікація методів соціальної роботи в територіальній громаді		
3.6.	Метод індивідуальної соціальної роботи в територіальній громаді.		
3.7.	Метод групової соціальної роботи в територіальній громаді.		
3.8.	Метод організації громади.		
3.9.	Допоміжні методи соціальної роботи в територіальній громаді.		
4.	Правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді	4	1
4.1.	Етапи становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.		
4.2.	Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді в умовах децентралізації.		
4.3.	Організаційно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді.		
4.4.	Децентралізація влади та реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.		
5.	Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді	4	1
5.1.	Система суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді		
5.2.	Правовий статус фахівця із соціальної роботи		
5.3.	Правовий статус соціального менеджера		
5.4.	Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурному підрозділу з питань соціального захисту населення		
5.5.	Кваліфікаційні характеристики для соціальних робітників та соціальних працівників		
5.6.	Кваліфікаційні характеристики для керівників та професіоналів закладів (установ) сфери соціальних послуг		
5.7.	Супервізія		

6.	Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді	2	1
6.1.	Порядок прогнозування та розробки програм економічного і соціального розвитку України		
6.2.	Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади		
6.3.	План (програма) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади		
7.	Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді	4	1
7.1.	Порядок прийняття заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді		
7.2.	Організація фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади		
7.3.	Особливості організації прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді через центри надання адміністративних послуг		
8.	Організація надання соціальних послуг в територіальній громаді	4	1
8.1.	Поняття та принципи надання соціальних послуг в територіальній громаді.		
8.2.	Суб'єкти системи надання соціальних послуг.		
8.3.	Класифікація та типи соціальних послуг, які надаються в територіальній громаді.		
8.4.	Порядок надання соціальних послуг в територіальній громаді.		
9.	Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді	2	1
9.1.	Система та повноваження органів опіки та піклування		
9.2.	Система органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей		
9.3.	Служба у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради		
9.4.	Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи з питань соціального захисту прав дітей в територіальній громаді		
10.	Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді	2	1
10.1.	Система та повноваження органів місцевого самоврядування у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі		
10.2.	Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на місцевому рівні.		
10.3.	Впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на місцевому рівні		
	Усього	30	12

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1, 2

Тема 1. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття, сутність, принципи та гарантії місцевого самоврядування.
- 1.2. Система місцевого самоврядування в Україні
- 1.3. Поняття, ознаки та види територіальних громад.
- 1.4. Функції та повноваження територіальних громад. Форми участі територіальних громад у місцевому самоврядуванні.
- 1.5. Правовий статус об'єднаної територіальної громади.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : права людини; свободи людини; зміст прав та свобод, обсяг прав та свобод; конституційні права і свободи людини і громадянина; класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина; покоління прав людини; система конституційних прав та свобод людини і громадянина; соціальні права та свобод людини і громадянина; класифікація соціальних прав та свобод людини і громадянина; право на працю; право на відпочинок; право на страйк; право на житло; право на достатній життєвий рівень; право на охорону здоров'я; право на медичну допомогу та медичне страхування; право на соціальний захист.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- зміст та обсяг прав та свобод людини і громадянина;
- поняття та особливості соціальних прав та свобод людини і громадянина;
- система конституційних соціальних прав та свобод людини і громадянина.

Семінарське заняття 3

Тема 2. Загальна характеристика та теорії соціальної роботи у територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.2. Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у зарубіжній та вітчизняній теорії і практиці.
- 2.3. Поняття та класифікація теорій соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.4. Психодинамічні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.5. Інтеракціоністські теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.6. Когнітивні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.7. Біхевіористські/поведінкові теорії соціальної роботи та теорія конфліктів в територіальній громаді.
- 2.8. Системні теорії соціальної роботи в територіальній громаді

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань та з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : соціальна робота, соціальна робота в громаді, теорія соціальної роботи, перспективи соціальної роботи, модель соціальної роботи, методи соціальної роботи, психодинамічні

теорії, інтеракціоністські теорії, когнітивні теорії, біхевіористські/поведінкові теорії, теорії конфліктів, теорії систем. .

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- еволюція визначення поняття соціальної роботи;
- чим теорії соціальної роботи допомагають соціальним працівникам в їх практичній діяльності;
- від яких чинників залежить вибір теорії соціальної роботи у процесі планування втручання;
- переваги та недоліки різних теорій соціальної роботи в територіальній громаді.

Семінарське заняття 4

Тема 3. Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Поняття та класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.2. Базові, міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.3. Комплексні моделі у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.4. Поняття та класифікація методів соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.5. Метод індивідуальної соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.6. Метод групової соціальної роботи в територіальній громаді та метод організації громади.
- 3.7. Допоміжні методи соціальної роботи в територіальній громаді.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : моделі соціальної роботи, базові моделі соціальної роботи, модель місцевого розвитку, модель соціального планування, модель соціальної дії, модель соціальної підтримки і догляду в громаді, модель організації громади, модель розвитку громади, модель соціального планування або планування громади, міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді, модель «імпаурменту», комплексні моделі соціальної роботи, модель кризового втручання, модель сімейної терапії, модель орієнтована на пошук рішення, нарративна модель, когнітивно-поведінкова модель, комунікативна модель; метод соціальної роботи, метод індивідуальної соціальної роботи, метод групової соціальної роботи, метод організації громади, метод ведення випадку (casework), кейс-менеджмент (case management), метод екстреного втручання, метод соціальної роботи з групою, метод організації громад, метод розвитку громад, метод соціального забезпечення в громаді / метод управління соціальним захистом / забезпеченням населення, метод соціальної дії, метод соціальних досліджень.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- основні чинники вибору моделей соціальної роботи в територіальній громаді;
- «Ротманський» підхід до класифікації моделей соціальної роботи в громаді;
- змішані або гібридні базові моделі соціальної роботи в громаді;
- позитивний зарубіжний досвід застосування міждисциплінарних та конкретних практико-орієнтованих моделей соціальної роботи в територіальній громаді;
- переваги та недоліки комплексних моделей у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді;
- значення методів соціальної роботи;

- застосування методу ведення випадку (casework) у соціальній роботі в територіальній громаді;
- запровадження case management у соціальну роботу в територіальній громаді;
- застосування методу групової соціальної роботи в діяльності соціального працівника;
- застосування методу «організація громади» здійснюється в діяльності соціального працівника.

Семінарське заняття 5, 6

Тема 4. Правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Етапи становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
- 4.2. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді в умовах децентралізації.
- 4.3. Організаційно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді.
- 4.4. Децентралізація влади та реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : нормативно-правове регулювання соціальної роботи в територіальній громаді; нормативно-правовий акт в сфері соціальної роботи; державні стандарти соціальних послуг; організаційно-правове забезпечення соціальної роботи; центр соціальних служб; Національна соціальна сервісна служба України; департамент соціального захисту населення; структурні підрозділи з питань соціального захисту місцевих державних адміністрацій; управління соціального захисту населення райдержадміністрації; місцевий структурний підрозділ соціального захисту; виконавчий орган сільських, селищних, міських рад; фронт-офіс; бек-офіс; центр надання адміністративних послуг; староста; старостинський округ; посадова особа місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення; фахівець із соціальної роботи; соціальний менеджер.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття, суть, ієрархію нормативно-правих актів в сфері соціальної роботи;
- роль муніципально-правових актів в правовому регулюванні соціальної роботи в територіальній громаді;
- реформування інститутів державного управління соціальної сфери, а саме створення центрів соціальних служб;
- розмежування компетенції між центрами соціальних служб та департаментами соціального захисту населення і його структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій;
- модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей.

Семінарське заняття 7, 8

Тема 5. Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Система суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді.

- 5.2. Правовий статус фахівця із соціальної роботи.
- 5.3. Правовий статус соціального менеджера.
- 5.4. Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення.
- 5.5. Кваліфікаційні характеристики для соціальних робітників та соціальних працівників.
- 5.6. Кваліфікаційні характеристики для керівників та професіоналів закладів (установ) сфери соціальних послуг.
- 5.7. Супервізія.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : фахівець з соціальної роботи; соціальний менеджер; посадова особа місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення; соціальний робітник; соціальний працівник; супервізія.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- впровадження посади фахівця з соціальної роботи та соціального менеджера у штатному розписі виконавчого органу територіальної громади;
- різниця між професійно-кваліфікаційними характеристиками соціальних робітників, соціальних працівників, фахівця із соціальної роботи;
- професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення;
- порядок проведення супервізії працівникам, які надають соціальні послуги.

Семінарське заняття 9

Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Порядок прогнозування та розробки програм економічного і соціального розвитку України
- 6.2. Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади
- 6.3. План (програма) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : планування, програмні документи соціального та економічного розвитку, стратегія розвитку територіальної громади, план (програма) соціально-економічного розвитку територіальної громади, метод стратегічного планування, SWOT-аналіз, стратегічна ціль, оперативна ціль, моніторинг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- довго-, середньо- та короткострокове планування соціального та економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць;
- повноваження місцевих рад в сфері державної регіональної політики;
- порядок розробки, прийняття та виконання стратегії розвитку територіальної громади;
- порядок розробки, прийняття та виконання плану (програми) соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Семінарське заняття 10, 11

Тема 7. Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

7.1. Порядок прийняття заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.

7.2. Організація фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади.

7.3. Особливості організації прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді через центри надання адміністративних послуг.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: звернення громадян, структурний підрозділ з питань соціального захисту населення, електронна справа, фронт-офіс, бек-офіс, адміністративна послуга, соціальна послуга, адміністративна послуга соціального характеру, старостинський округ, ПК «Соціальна громада», центр надання адміністративних послуг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- порядок подачі заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді після 1 березня 2021 року;
- організація роботи фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади за місцем проживання ;
- особливості функціонування ПК «Соціальна громада»;
- повноваження органу місцевого самоврядування в сфері надання адміністративних послуг соціального характеру;
- порядок прийому заяви та документів для надання усіх видів соціальної допомоги, пільг і житлових субсидій, установлення статусу, видача довідок, направлень і посвідчень уповноваженими посадовими особами виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, посадовими особами ЦНАП у письмовій та електронній формах.

Семінарське заняття 12, 13

Тема 8. Організація надання соціальних послуг в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

8.1. Поняття та принципи надання соціальних послуг в територіальній громаді.

8.2. Суб'єкти системи надання соціальних послуг.

8.3. Класифікація та типи соціальних послуг, які надаються в територіальній громаді.

8.4. Порядок надання соціальних послуг в територіальній громаді.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальна послуга, система надання соціальних послуг, суб'єкти системи надання соціальних послуг, отримувачі соціальних послуг, надавачі соціальних послуг, комунальні надавачі соціальних послуг, центр надання соціальних послуг, Реєстр надавачів та

отримувачів соціальних послуг, ведення випадку, оцінювання потреб особи / сім'ї, планування надання соціальних послуг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- повноваження органів місцевого самоврядування в сфері надання соціальних послуг;
- порядок створення та діяльності комунальних надавачів соціальних послуг;
- структура та повноваження центрів надання соціальних послуг;
- етапи надання соціальних послуг шляхом ведення випадку.

Семінарське заняття 14

Тема 9. Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 9.1. Система та повноваження органів опіки та піклування.
- 9.2. Система органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей.
- 9.3. Служба у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.
- 9.4. Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи з питань соціального захисту прав дітей в територіальній громаді.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : діти, орган опіки та піклування, служба у справах дітей, соціальний захист дітей, спеціальні установи для дітей, приймальники-розподільники для дітей, загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації, центри медико-соціальної реабілітації дітей, притулки для дітей служб у справах дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка), уповноважена особа служби у справах дітей, центр соціальних послуг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- які органи місцевого самоврядування виступають органами опіки та піклування;
- суб'єкти здійснення соціального захисту дітей і профілактики серед них правопорушень;
- повноваження органів місцевого самоврядування у сфері захисту прав дітей;
- повноваження, структура служби у справах дітей виконавчого органу місцевої ради;
- порядок виявлення та обліку дітей, яким загрожує небезпека у зв'язку із жорстоким поведінням, насиллям, чи недбалим ставленням до дитини, а також які перебувають або ризикують потрапити у складні життєві обставини; проведення оцінки рівня безпеки дитини з метою виявлення загроз її життю або здоров'ю; визначення потреб дитини та її сім'ї; вибір інструментарію та стратегії втручання; визначення впливу на дитину проблемного середовища; моніторинг проблеми, аналізу ефективності застосованих заходів, впливу на стабільність досягнутих результатів.

Семінарське заняття 15

Тема 10. Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 10.1. Система та повноваження органів місцевого самоврядування у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

10.2. Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на місцевому рівні.

10.3. Впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на місцевому рівні.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : гендерна рівність, домашнє насильство, насильство за ознакою статі, консультативно-дорадчі органи, радник з гендерних питань, гендерно орієнтоване бюджетування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;
- створення консультативно-дорадчих органів та призначення радників з гендерних питань органами місцевого самоврядування;
- механізм взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, спрямованої на забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання насильства та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від насильства;
- впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на рівні територіальних громад.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу та має на меті закріплення та поглиблення знань і навичок, одержаних на усіх видах навчальних занять; підготовку до наступних занять, заліку, формування культури розумової праці з чинними правовими нормами, законодавством та практикою його застосування. Під час самостійної роботи уточнюється коло питань, що підлягають вивченню по темі, аналізується та вивчається нормативний матеріал, наукові джерела, виконуються завдання.

Самостійна робота студента виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з навчальної дисципліни. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані з обов'язковими посилання на використані джерела.

Самостійна робота студентів має бути логічно пов'язана з іншими видами навчальних занять. Однак вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми не бажано починати з самостійної роботи студентів.

Від якості самостійної підготовки студентів залежить якість семінарських занять, глибина їх теоретичного змісту й активність студентів.

Самостійна робота є методом глибокого вивчення і творчого засвоєння студентами навчальної програми.

Перевірка самостійної роботи студентів здійснюється викладачами, які проводять семінарські заняття з навчальної дисципліни.

Викладач може обрати один з наступних способів перевірки самостійної роботи:

- проведення перевірки конспектів опрацьованої літератури, яка рекомендується для вивчення теми навчальної дисципліни;

- фронтального усного опитування;
- письмового опитування;
- проведення тестування з вивчених тем;
- розв'язування ситуаційних завдань до навчальної дисципліни.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

Питання самостійної роботи виносяться на поточний і підсумковий семестровий контроль. Для самостійної роботи студентів з кожної теми надається рекомендована література з якою студенти повинні ознайомитися для якісного виконання завдань на самостійну підготовку.

Загальні методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів:

1. Ознайомитися із питаннями, що виносяться на самостійне вивчення студентами.
2. Уважно прочитати матеріал, викладений на лекції і занотований студентами до відповідної теми.
3. Ознайомитися із рекомендованою літературою до відповідної теми (як до семінарського заняття, так і самостійної роботи) і розширити одержані знання під час лекційного заняття (обсяг представлень про конкретні предмети і явища, що входять у сферу регулювання приватним правом).
4. За бажанням студент може підготувати презентацію (Power Point) з найбільш складного і цікавого питання.
5. У випадку необхідності студент може скористатися індивідуальними консультаціями викладача, який читає лекції, а також викладача, який проводить семінарські заняття у навчальній групі.

1.4.1. Завдання по темам

Тема 1. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування в Україні

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 1.1. Концепції (теорії) розвитку місцевого самоврядування.
- 1.2. Соціальні гарантії місцевого самоврядування.
- 1.3. Функції територіальних громад.
- 1.4. Співвідношення правового статусу територіальної громади та правового статусу об'єднаної територіальної громади.

Питання для самоконтролю

1. На впровадження якої концепції (теорії) місцевого самоврядування спрямована реформа з децентралізації публічної влади в Україні.
2. Окресліть значення загальних гарантій місцевого самоврядування.
3. Які існують підходи до визначення поняття «територіальна громада»?
4. Якими додатковими повноваженнями у соціальній сфері наділені органи місцевого самоврядування ОТГ порівняно із органи місцевого самоврядування необ'єднаних територіальних громад?

Тема 2. Загальна характеристика та теорії соціальної роботи у територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 2.1. Еволюція дефініції поняття «соціальна робота» в міжнародно-правових актах.

2.2. Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді на території України.

2.3. Запровадження позитивного зарубіжного досвіду при здійсненні соціальної роботи і наданні соціальних послуг у територіальній громаді в Україні.

2.4. Класифікація теорій соціальної роботи в територіальній громаді.

2.5. Особливості застосування різних теорій соціальної роботи в територіальній громаді на практиці фахівцями із соціальної роботи, соціальними працівниками.

Питання для самоконтролю

1. Чи розглядають соціальну роботу як академічну дисципліну у міжнародно-правових актах?

2. Назвіть основні етапи історії становлення та розвитку соціальної роботи в територіальній громаді у вітчизняній теорії і практиці.

3. Чи були впроваджені ідеї сеттлмент-центрів та «макдональдизації» у вітчизняну практику соціальної роботи у територіальній громаді?

4. Розмежуйте терміни «теорії соціальної роботи», «перспективи соціальної роботи», «модель соціальної роботи» та «методи соціальної роботи».

5. Охарактеризуйте класифікацію теорій соціальної роботи М. Пейна.

6. Які теорії соціальної роботи використовують соціальні працівники у процесі соціалізації та ресоціалізації учасників АТО, осіб із числа ВПО?

7. Чи використовують соціальні працівники теорію конфліктів у своїй практичній діяльності і за яких обставин?

8. Чи є актуальним використання екологічної теорії у соціальній роботі в територіальній громаді в умовах пандемії?

Тема 3. Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

3.1. Класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді.

3.2. Особливості застосування на практиці окремих моделей соціальної роботи в територіальній громаді.

3.4. Класифікація методів соціальної роботи.

3.5. Особливості застосування окремих методів соціальної роботи в територіальній громаді.

Питання для самоконтролю

1. Які основні моделі соціальної роботи виділяє Д. Ротман?

2. Чи застосовується модель соціального планування при здійсненні соціальної роботи в територіальній громаді?

3. В чому полягає сутність моделі «соціальної підтримки і догляду в громаді» (Community care)?

4. Які ефективні техніки доцільно використовувати соціальному працівнику при застосуванні моделі кризового втручання.

5. Які основні підходи до реалізації методів соціальної роботи виділяють?

6. У яких випадках не можна застосовувати метод ведення випадку (casework)?

7. Охарактеризуйте методи кейс менеджменту та соціального супроводу, порівняйте їх.

Тема 4. Правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 4.1. Становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
- 4.2. Перспективи вдосконалення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
- 4.3. Децентралізація повноважень у сфері надання соціальних послуг в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Визначте основні етапи нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді у незалежній Україні.
2. Ієрархія нормативно-правових актів в соціальній сфері та місце в ній наказів Мінсоцполітики України та актів місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування.
3. Чи створенні та функціонують Національна соціальна сервісна служба України та її територіальні органи?
4. Чи не будуть дублюватися повноваження структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій з питань соціального захисту населення та територіальних органів Національної соціальної сервісної служби України?
5. Чи відбулася реорганізація центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді у центри соціальних служб?
6. Чи відбулася передача повноважень у соціальній сфері від районних державних адміністрацій до органів місцевого самоврядування ОТГ? Якщо так, то яких саме повноважень?

Тема 5. Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 5.1. Порівняльна характеристика правового статусу фахівця із соціальної роботи, соціального менеджера, соціального працівника та соціального робітника.
- 5.2. Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення виконавчих органів місцевої ради.
- 5.3. Порядок організації та проведення супервізії працівників, які надають соціальні послуги.

Питання для самоконтролю

1. Порівняйте повноваження фахівця із соціальної роботи та соціального менеджера.
2. Порівняйте кваліфікаційні характеристики для фахівця із соціальної роботи, соціального працівника та соціального робітника.
3. Як часто потрібно проводити супервізію для нових працівників упродовж першого року роботи?

Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

6.1. Поняття та види планування соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6.2. Порядок затвердження, виконання, структура та строк дії стратегії розвитку територіальної громади.

6.3. Порядок затвердження, виконання, структура та строк дії програми (плану) соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Питання для самоконтролю

1. Визначте на який період відбувається коротко-, середньо- та довгострокове планування соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної одиниці.

2. В чому полягає різниця між стратегією розвитку територіальної громади та програмою соціально-економічного розвитку територіальної громади?

3. В чому полягає різниця між стратегічними та оперативними цілями розвитку територіальної громади?

4. Які методи використовують при стратегічному плануванні?

Тема 7. Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

7.1. Механізм взаємодії уповноважених посадових осіб виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, посадових осіб центрів надання адміністративних послуг та органів соціального захисту населення, які приймають рішення про призначення (відмову у призначенні) соціальної допомоги, пільг, житлових субсидій, у частині приймання та передання заяв з необхідними документами для призначення державної соціальної підтримки.

7.2. Порядок організації фронт-офісів та бек-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади за місцем проживання.

7.3. Особливості електронного документообігу з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.

7.4. Центри надання адміністративних послуг як суб'єкти прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.

Питання для самоконтролю

1. Чи обов'язково має формуватися електронна справа при прийнятті документів посадовими особами виконавчого органу або центру надання адміністративних послуг?

2. Чи є вимога щодо обов'язкового підключення територіальних громад до програмного комплексу «Соціальна громада» та як це зробити?

3. У якому порядку зберігаються електронні документи з питань соціального захисту населення в територіальній громаді?

4. Чи може бути створений один центр надання адміністративних послуг для декількох територіальних громад? Якщо так, то яка процедура його створення?

Тема 8. Організація надання соціальних послуг в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 8.1. Мета та цілі надання соціальних послуг.
- 8.2. Повноваження виконавчих органів міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад у сфері надання соціальних послуг.
- 8.3. Права та обов'язки отримувачів соціальних послуг.
- 8.4. Порядок підготовки та перепідготовки фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності.

Питання для самоконтролю

1. До повноважень якого суб'єкта системи надання соціальних послуг належить повноваження визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах?
2. Чи має право отримувач соціальних послуг на вільний вибір надавачів соціальних послуг?
3. Які категорії фізичних осіб можуть надавати послуги з догляду без проходження навчання?

Тема 9. Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 9.1. Повноваження уповноваженої особи служби у справах дітей.
- 9.2. Порядок виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, та прийняття рішення про надання соціальних послуг дитині та її сім'ї.
- 9.3. Порядок виявлення дітей, які постраждали від жорстокого поводження, життю або здоров'ю яких загрожує небезпека, та прийняття рішення про надання соціальних послуг дитині та її сім'ї.
- 9.4. Правовий статус спеціальних установ для дітей.

Питання для самоконтролю

1. Який орган чи посадова особа виступає основним координаційним органом щодо організації соціального захисту дитини, залишеної без піклування батьків, дитини, життю і здоров'ю якої загрожує небезпека?
2. Чи належить заробітчанство батьків або одного з них до основних критеріїв визначення складних життєвих обставин дитини?
3. З якого віку діти направляються до центрів медико-соціальної реабілітації?

Тема 10. Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 10.1. Повноваження консультативно-дорадчого органу та радника з гендерних питань у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.
- 10.2. Порядок призначення відповідальних осіб, які проводять роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на

факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками в територіальній громаді.

10.3. Порядок взаємодії уповноважених органів та посадових осіб територіальної громади з метою ефективного виявлення та узгоджене реагування на факти вчинення насильства за ознакою статі.

Питання для самоконтролю

1. Чи може міський голова призначити свого заступника координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці?

2. Чи повинен староста забезпечувати виявлення фактів насильства та повідомляти про них уповноваженим особам?

3. Хто є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища?

1.5. Індивідуальні завдання

1.5.1. Основні вимоги до написання індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання передбачаються у формі презентації (за допомогою комп'ютерної програми Power Point).

Тема презентації обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

Метою підготовки презентацій є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання презентації студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, судову практику, статистичні дані, аналітичну інформацію органів управління. Презентація має містити зіставлення різних точок зору з досліджуваного питання.

1.5.2. Тематика індивідуальних завдань

1.5.2.1. Теми рефератів

1. Шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
2. Реформування органів соціального захисту населення в умовах децентралізації.
3. Проблеми реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.
4. Проблемні питання правового статусу фахівця із соціальної роботи.
5. Проблемні питання правового статусу соціального менеджера.
6. Проблемні питання правового статусу соціального працівника.
7. Повноваження обласних і районних рад в сфері соціального захисту.
8. Повноваження сільських, селищних, міських, районних в містах рад в сфері соціального захисту.
9. Повноваження сільських, селищних, міських голів в сфері соціального захисту.
10. Повноваження виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних в містах рад в сфері соціального захисту.
11. Міжнародні стандарти права на соціальний захист, закріплені в конвенціях Міжнародної організації праці.

12. Правове регулювання права на соціальної роботи в територіальній громаді у зарубіжних країнах.
13. Проблемні питання правового статусу служби у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.
14. Проблемні питання організації діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді.
15. Проблемні питання організації діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

Оцінювання результатів виконання презентацій здійснюється відповідно до чинної в університеті системи оцінювання знань в умовах запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) і включається до поточної успішності.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

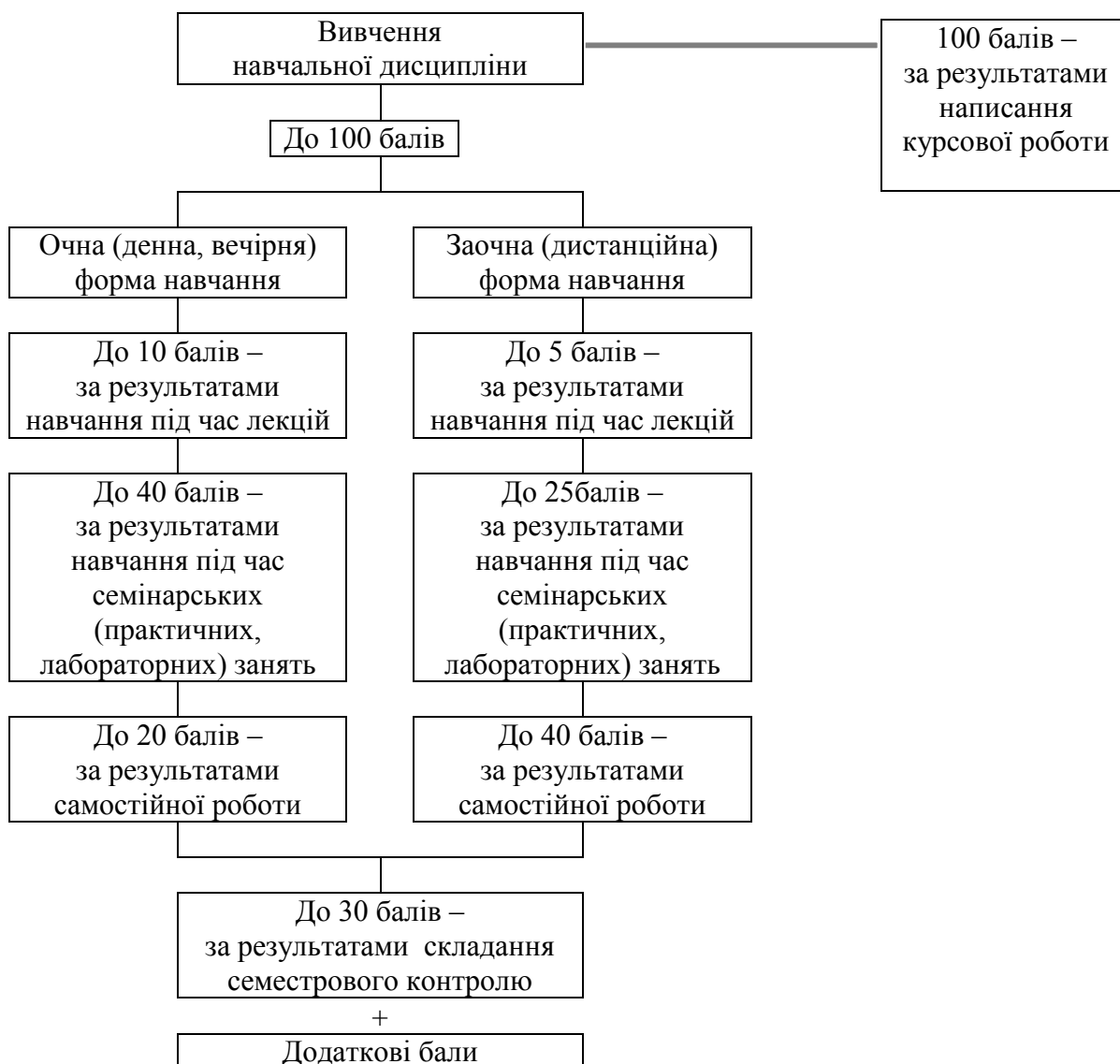
1. Система місцевого самоврядування в Україні.
2. Поняття, ознаки та види територіальних громад.
3. Функції та повноваження територіальних громад.
4. Форми участі територіальних громад у місцевому самоврядуванні.
5. Правовий статус об'єднаної територіальної громади.
6. Поняття соціальної роботи в територіальній громаді.
7. Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у вітчизняній та зарубіжній теорії і практиці.
8. Етапи становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
9. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді в умовах децентралізації.
10. Організаційно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді.
11. Децентралізація влади та реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.
12. Система суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді.
13. Правовий статус фахівця із соціальної роботи .
14. Правовий статус соціального менеджера.
15. Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурному підрозділу з питань соціального захисту населення.
16. Кваліфікаційні характеристики для соціальних робітників та соціальних працівників.
17. Кваліфікаційні характеристики для керівників та професіоналів закладів (установ) сфери соціальних послуг.
18. Супервізія.
19. Порядок прогнозування та розробки програм економічного і соціального розвитку України.
20. Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади.
21. План (програма) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.
22. Поняття та класифікація теорій соціальної роботи в територіальній громаді.
23. Психодинамічні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
24. Інтераціоналістські теорії соціальної роботи в територіальній громаді.

25. Когнітивні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
26. Біхевіористські/поведінкові теорії соціальної роботи та теорія конфліктів в територіальній громаді.
27. Системні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
28. Поняття та класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді.
29. Базові моделі соціальної роботи в територіальній громаді.
30. Міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді.
31. Комплексні моделі у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді.
32. Поняття та класифікація методів соціальної роботи в територіальній громаді.
33. Метод індивідуальної соціальної роботи в територіальній громаді.
34. Метод групової соціальної роботи в територіальній громаді.
35. Метод організації громади.
36. Допоміжні методи соціальної роботи в територіальній громаді.
37. Порядок прийняття заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.
38. Організація фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади.
39. Особливості організації прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді через центри надання адміністративних послуг.
40. Поняття та принципи надання соціальних послуг в територіальній громаді.
41. Суб'єкти системи надання соціальних послуг.
42. Класифікація та типи соціальних послуг, які надаються в територіальній громаді.
43. Порядок надання соціальних послуг в територіальній громаді.
44. Система та повноваження органів опіки та піклування.
45. Система органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей.
46. Служба у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.
47. Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи з питань соціального захисту прав дітей в територіальній громаді.
48. Система та повноваження органів місцевого самоврядування у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.
49. Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на місцевому рівні.
50. Впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на місцевому рівні.

Структура залікового білету включає 30 тестових завдань.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 15 лекцій за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій														
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Денна	15	0,7	1,3	2,0	2,7	3,3	4,0	4,7	5,3	6,0	6,7	7,3	8,0	8,7	9,3	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 15 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	9 тем	Номер теми												Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	4												4
	Усього балів													20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування в Україні

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
6. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 № 2625-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>
7. Про утворення та ліквідацію районів: Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>
8. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>
9. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 214. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF#Text>

10. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 26.08.2020 № 1057-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1057-2020-%D1%80#n3>
11. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. К.: Ін-Юре, 1997. 34 с.
12. Куйбіда В.С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. К.: МАУП, 2004. 432 с.
13. Муніципальне право України : навчальний посібник. Колектив авторів : д.ю.н., професор О. М. Буханевич (розділ 8, § 9.4.), д.ю.н., професор С. Г. Стеценко (розділ 1), д.ю.н., доцент І. Л. Самсін (§ 11.2., § 11.4., § 11.5.), к.ю.н., доцент А. М. Івановська (§ 2.1., § 2.2., § 2.3., § 11.3.), к.ю.н., доцент І. Л. Литвиненко (§ 2.5., § 4.8., розділ 6), к.ю.н., доцент І. П. Сторожук (§ 2.4, § 9.3., розділ 12), к.ю.н., доцент О. О. Галус (§ 2.6., § 4.1., § 4.2., § 4.3., § 4.4., § 4.5., § 4.6., § 4.7., § 10.1., § 10.2, § 10.3., § 10.5), к.ю.н. І. В. Рижук (розділ 3, розділ 5), ст. викладач А. М. Токар (§ 7.1., § 7.2., § 9.1., § 9.2., § 10.4.), ст. викладач М. З. Берцюх (§ 7.3., § 11.1.) / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора Буханевича О. М. Хмельницький : Поліграфіст-3, 2019. 440 с.
14. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
15. Слосанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
16. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
17. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf>
18. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. 2-ге вид., оновл. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 114 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>

Тема 2. Загальна характеристика та теорії соціальної роботи у територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.
3. Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_042
4. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Глобальне визначення соціальної роботи, затверджене Загальними зборами IFSW та Генеральною Асамблеєю IASSW у липні 2014 року. URL: <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>
7. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
8. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 168.

9. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.
10. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>
11. Семигіна Т. В. Модель соціального планування на місцевому рівні. *Наукові записки*. Том 59. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. С. 61-66. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7041/Semyhina_Model_sotsialnoho_planu_vannia.pdf
12. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
13. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
14. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
15. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
16. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf>
17. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. 2-ге вид., оновл. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 114 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>

Тема 3. Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді

1. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінісоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
1. Алексеенко Т. Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2004. № 2. С. 19–24.
2. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 168.
2. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>
3. Семигіна Т. В. Модель соціального планування на місцевому рівні. *Наукові записки*. Том 59. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. С. 61-66. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7041/Semyhina_Model_sotsialnoho_planu_vannia.pdf
3. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
4. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.

4. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
5. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromadi.pdf>
5. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. 2-ге вид., оновл. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 114 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>

Тема 4. Правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій: Закон України від 17.11.2020 № 1009-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-IX%23Text#Text>
5. Про організацію надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>
6. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF#Text>
7. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 479. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479-2020-%D0%BF#n13>
8. Деякі питання діяльності центрів надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2020-%D0%BF#Text>
9. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1035. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2020-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2019-%D0%BF#Tex%20t>
11. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 26.08.2020 № 1057-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1057-2020-%D1%80#n3>
12. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту

населення: Наказ Мінсоцполітики України від 19.01.2016 № 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0026739-16#Text>

14. Про деякі питання діяльності об'єднаної територіальної громади щодо соціальної підтримки населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 14 червня 2018 року N 890. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FN044461>

15. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: Наказ Мінсоцполітики України від 23.06.2020 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>

16. Вашкович В. В. Зміст та реалізація соціальної функції держави. *Порівняльно аналітичне право*. 2017. № 3. С. 113-115.

17. Гірник О.О. Щодо проблеми вдосконалення законодавства України про соціальне обслуговування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 810 : Юридичні науки. С. 231–236.

18. Гончаров А.В. Щодо питання періодизації історії соціального захисту населення України. *Вісник Донецького національного університету. Серія В: Економіка і право*. 2014. Вип. 2. С. 103–106.

19. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. К.: Ін-Юре, 1997. 34 с.

20. Колосовська І. І. Сучасні підходи у реформуванні соціальної політики держави як регулятора розвитку соціальної сфери. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 43. С. 152-158.

21. Рижук І.В., Бригінець О.О., Галус О.О. Антикорупційна політика у сфері публічного управління соціальною галуззю в умовах децентралізації. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1(21). С. 47-54.

22. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

23. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.

24. Шаптала Н. Гарантії забезпечення соціального захисту прав людини : практика Конституційного Суду України . URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/publish/article/163001>

25. Яковлева Г. О. Держава та її органи як суб'єкти права соціального забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Випуск 34. Т. 2. С. 42-44.

Тема 5. Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2493-14#Text>

5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/889-19#Text>

6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1700-18#Text>

7. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>

8. Про затвердження Випуску 80 "Соціальні послуги" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: Наказ Мінсоцполітики України від 29.03.2017 № 518. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#Text>

9. Про затвердження Типових професійно-кваліфікаційних характеристик посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 07.11.2019 № 203-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v203-859-19#Text>

10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо супервізії працівників, які надають соціальні послуги: Наказ Мінсоцполітики України від 12.06.2020 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0414739-20#Text>

11. Алексеевко Т. Освітньо-профілактична робота соціального працівника у територіальній громаді: досвід та перспективи. RECENT ISSUES IN SOCIAL WORK. 2018. С. 8-17. URL: <http://journals.uran.ua/swe/article/view/156213/pdf>

12. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

13. Слезанська Г. І. Ролі фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2017. ВИПУСК 1 (40). С. 265-268. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/15291/1/%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%86%20%D0%A4%D0%90%D0%A5%D0%86%D0%92%D0%A6%D0%AF%20%D0%86%D0%97%20%D0%A1%D0%9E%D0%A6%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%98%20%D0%92%20%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%D0%99%20%D0%93%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%90%D0%94%D0%86.pdf>

14. Слезанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.

15. Слезанська Г. І., Горішна Н. М. Діяльність фахівця із соціальної роботи з надання соціальних послуг населенню у територіальній громаді. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*, №12/2016. С. 113-118. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Znpkhist_2016_12_26.pdf

Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

5. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>

6. Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-%D0%BF#Text>

7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 932. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади: Наказ Мінрегіону України від 30.03.2016 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16#Text>
10. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
11. Галус О.О., Рижук І.В., Бригінець О.О. Впровадження принципу гендерної рівності в бюджетному процесі та при формуванні органів публічної влади в межах антикорупційної політики. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2021. № 3(95). С.141-153. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/issue/view/64/83>
12. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.
13. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>
14. Семигіна Т. В. Модель соціального планування на місцевому рівні. *Наукові записки*. Том 59. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. С. 61-66. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7041/Semyhina_Model_sotsialnoho_planu_vannia.pdf

Тема 7. Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#n141>
3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
4. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
5. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1035. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2020-%D0%BF#Text>

8. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 № 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF#Text>

9. Про затвердження Примірного положення про центр надання адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.02.2013 № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2013-%D0%BF#n8>

10. Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2013-%D0%BF#n9>

11. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80#Text>

12. Про підключення до програмного комплексу «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада»: Наказ Мінсоцполітики України від 22.01.2020 №45. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5633.html?PrintVersion>;

13. Про упровадження програмного комплексу «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада» : Наказ Мінсоцполітики України від 12.02.2021 №79. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5947.html?PrintVersion>

14. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>

15. Про внесення Змін до Інструкції щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги: Наказ Мінсоцполітики України від 17.07.2019 № 1106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0888-19#Text>

16. Галус О.О. Поняття та ознаки муніципально-правового договору. *Конституційно-правові академічні студії*. 2018. №2. С. 114-118.

17. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Організація надання адміністративних послуг соціального характеру в територіальній громаді в умовах децентралізації як гарантія конституційного права на соціальний захист. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 9. С.17-21. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/735>

18. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Право на інформацію про діяльність органів публічної влади: окремі теоретико-правові аспекти. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 8. С. 9-15.

19. Офіційний веб-сайт Програмного комплексу «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада». URL: <https://socgromada.ioc.gov.ua/>

20. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>

21. Рижук І.В., Бригінець О.О., Галус О.О. Антикорупційна політика у сфері публічного управління соціальною галуззю в умовах децентралізації. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1(21). С. 47-54.

Тема 8. Організація надання соціальних послуг в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

4. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
5. Про організацію надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>
6. Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2019-%D0%BF#Text>
7. Деякі питання діяльності центрів надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2020-%D0%BF#Text>
8. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 479. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479-2020-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Порядку підготовки та перепідготовки фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 430. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2020-%D0%BF#Text>
10. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>
11. Про затвердження Порядку регулювання тарифів на соціальні послуги: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 428. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428-2020-%D0%BF#Text>
12. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#n380>
13. Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2020-%D0%BF#Text>
14. Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text>
15. Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/859-2020-%D0%BF#Text>
16. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
17. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: Наказ Мінсоцполітики України від 23.06.2020 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
18. Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах: Наказ Мінсоцполітики України від 20.01.2014 № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0253-14#Text>
19. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Організація надання адміністративних послуг соціального характеру в територіальній громаді в умовах децентралізації як гарантія конституційного права на соціальний захист. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 9. С.17-21. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/735>
20. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>

21. Семигіна Т. Соціальні послуги у територіальних громадах України: інновації правового регулювання. Вісник АПСВТ. 2019. № 4. С. 65-67. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_4_2019-65-75.pdf
22. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf>
23. Токарева У. Модель інтегрованих соціальних послуг для українських громад. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/573/Soledar.pdf>

Тема 9. Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Конвенція про права дитини ООН від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
4. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Положення про центр медико-соціальної реабілітації дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.09.1996 № 1072. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1072-96-%D0%BF#Text>
8. Про Типове положення про притулок для дітей служби у справах дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 565. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-97-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2004-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження Типового положення про соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко): Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2005 № 1291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1291-2005-%D0%BF#Text>
11. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%25D0%25BF#Text>
12. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 № 565. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF#Text>
13. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 № 564. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text>
14. Деякі питання здійснення патронату над дитиною: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2017-%D0%BF#n13>
15. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
16. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#n380>

17. Про затвердження Примірною порядку передання документації щодо дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, від служб у справах дітей районних державних адміністрацій до служб у справах дітей виконавчих органів міських рад, сільських та селищних рад: Наказ Мінсоцполітики України від 3.02.2021 № 48. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5929.html>

18. Алексеєнко Т. Освітньо-профілактична робота соціального працівника у територіальній громаді: досвід та перспективи. RECENT ISSUES IN SOCIAL WORK. 2018. С. 8-17. URL: <http://journals.uran.ua/swe/article/view/156213/pdf>

19. Алексеєнко Т. Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2004. № 2. С. 19–24.

20. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>

21. Повноваження об'єднаних громад із питань забезпечення та дотримання прав дитини: розуміння витоків функцій. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/301/dity.pdf>

22. Соціальний захист дітей. Регіональна стратегія. URL: <https://decentralization.gov.ua/pics/upload/227-68182ec10b5b3ca08326d5756636df66.pdf>

Тема 10. Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

4. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

5. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>

6. Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 930. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/930-2020-%D0%BF#Text>

7. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>

8. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>

9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі: Наказ Міністерства фінансів України від 02.01.2019 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19#Text>

10. Алексеєнко Т. Освітньо-профілактична робота соціального працівника у територіальній громаді: досвід та перспективи. RECENT ISSUES IN SOCIAL WORK. 2018. С. 8-17. URL: <http://journals.uran.ua/swe/article/view/156213/pdf>

11. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с.
URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://portal.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського

<http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний Суд України

<https://court.gov.ua/> - Судова влада України

www.ombudsman.gov.ua - Уповноважений ВРУ з прав людини

<http://www.adm.km.ua/> - Хмельницької обласної державної адміністрації

<http://www.km-oblrada.gov.ua/> - Хмельницької обласної ради

<http://www.khmelnysky.com/> - Хмельницької міської ради

<https://hmsoczahist.com.ua/> - Департамент соціального захисту населення Хмельницької обласної державної адміністрації

<https://socgromada.ioc.gov.ua/> - Програмний комплекс «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада»

<http://www.univer.km.ua/> - Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Розробник навчально-методичних рекомендацій:

доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

14 січня 2021 року _____

Олена ГАЛУС

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права
14 січня 2021 року, протокол № 6.

В.о. завідувача кафедри _____
14 січня 2021 року

Ігор САМСІН

Декан юридичного факультету

14 січня 2021 року _____
2021 року

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Погоджено методичною радою університету 21 січня 2021 року
2021 року, протокол № 4.

Голова методичної ради _____
21 січня 2021 року

Ірина КОВТУН

Оновлення робочої програми:**Розробник робочої програми:**

Олена ГАЛУС – доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук, доцент

_____ Олена ГАЛУС

27 серпня 2021 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права
27 серпня 2021 року, протокол № 1.

В.о. завідувача кафедри _____ Ігор САМСІН

27 серпня 2021 року